

A Fővárosi Ítéltábla dr. Tímár Csaba ügyvéd (**felperesi képviselő címe**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Bosnyák Ügyvédi Iroda (**I. rendű alperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Bosnyák Dávid ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű, a Dulin Ügyvédi Iroda (**II. rendű alperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Dulin Zsolt ügyvéd) által képviselt II. rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű és a **III. rendű alperesi képviselő neve (III. rendű alperesi képviselő címe**, ügyintéző: ... főosztályvezető) által képviselt III. rendű alperes neve III. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. február 3. napján meghozott 20.P.25.138/2014/52. számú ítélete ellen a felperes részéről 54. sorszám alatt, az I. rendű alperes részéről 55. és 61. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti; a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felperes által az I. rendű alperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 576.250 (Ötszázhetvenhatezer-kétszázötven) forintra felemlé, amelyet áfa fizetési kötelezettség nem terhel.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 150.000 (Százötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a fellebbezés elbírálása szempontjából jelentős tényállás szerint a felperes és az I. rendű alperes (a továbbiakban: a felek) 2003. október 11. napján kötöttek házasságot.

A ... hrsz.-ú, természetben a ... szám alatti ingatlan (a továbbiakban: **P.** utcai ingatlan) a felperes szülei, a II. rendű alperes és **R. J.** tulajdonában állt. **R. J.** halála után az ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát a gyermekei: a felperes, valamint a perben nem álló **R. B.** és **H. R. R.** örökölték személyenként $\frac{1}{3}$ arányban. A II. rendű alperes a 2001. április 30. napján kelt ajándékozási szerződéssel az ingatlan $\frac{3}{6}$ tulajdoni hányadát holtig tartó haszonélvezeti jogának fenntartásával a felperesnek ajándékozta. A felek a 2001. június 2. és 2001. június 14. napján napján kelt adásvételi szerződésekkel megvásárolták az ingatlan $\frac{1}{6}$ - $\frac{1}{6}$ tulajdoni hányadát **R. B.**-től 5.000.000 forint; **H. R. R.**-től 4.000.000 forint vételár ellenében. Az ingatlanrészek tulajdonosa a felperes lett, az I. rendű

alperes holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten.

A felek 2004 áprilisában megvásárolták a ... hrsz.-ú, természetben a ... szám alatti ingatlant (a továbbiakban: **H.** téri ingatlan). Az ingatlan tulajdonosa a felperes lett, az I. rendű alperes holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten.

2011. június 2. napján a felek „Megállapodás” elnevezésű házastársi közös vagyont megosztó szerződést kötöttek. A szerződés 2.) és 9.) pontjában kijelentették, hogy az ingóságaikat egymás között egyenlő arányban megosztották, mindenkinek a birtokában a neki jutó ingóság van, e tekintetben egymással szemben semmilyen követelésük nincs.

Az I. rendű alperes a 2011. augusztus 17. napján kelt adásvételi szerződéssel megvásárolta a ... hrsz.-ú, természetben a ... szám alatti ingatlant (a továbbiakban: **E.** utcai ingatlan). Az ingatlant a III. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom terheli.

2011. augusztus 17. napján a felek „Megállapodás” elnevezésű házastársi közös vagyont megosztó szerződést kötöttek. A szerződés 1.) pontja tartalmazza, hogy az I. rendű alperes különvagyona a **H.** téri ingatlan és a 7.500.000 forint értékű **E.** utcai ingatlan; míg a felperes különvagyona a **P.** utcai ingatlan 20.000.000 forint értékben. Rögzítették, hogy közös vagyonukat képezi az ... forgalmi rendszámú **V.** típusú személygépkocsi 5.000.000 forint értékben, illetve a ... hrsz. alatti ingatlan 5490/8160 tulajdoni illetősége 2.000.000 forint értékben.

A 2.) pontban rögzítették, hogy a felperes különvagyonában álló **P.** utcai ingatlanon található épületet felújították, melléképületeket építettek, ezzel az ingatlan értékét 30.000.000 forinttal növelték. Ez az érték a közös vagyonuk.

A 3.) pont szerint közös vagyonukat úgy osztják meg, hogy az I. rendű alperes tulajdonába kerül - 1/2 részben a II. rendű alperes holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten - a **P.** utcai ingatlan egésze, valamint a hozzá csatlakozó ... hrsz. alatti ingatlan 5490/8160 tulajdoni illetősége, amely jelenleg a II. rendű alperes tulajdonaként van nyilvántartva és csak 4 év után íratható át az arra bejegyzett felfüggesztett illetékre tekintettel. A 4.) pont szerint pedig a felperes tulajdonába kerül az I. rendű alperes különvagyonát képező **E.** utcai ingatlan, valamint a ... forgalmi rendszámú **V.** típusú személygépkocsi. Az I. rendű alperes a felperesnek az ingatlan vagyon fejében összesen 25.000.000 forintot juttat, melybe beszámítandó az **E.** utcai ingatlan 7.500.000 forint értéke, valamint a személygépkocsi értékének 1/2 része, 2.500.000 forint.

Az 5.) pontban rögzítették, hogy az ingatlanok közös vagyoni berendezése annak a tulajdonába kerül, akinek a tulajdonába az adott ingatlan jutott.

A 6.) pont azt tartalmazza, hogy házasságuk alatt a **P.** utcai ingatlanba és a **H.** téri ingatlanba közösen építettek be bútorokat és vásároltak ingóságokat. Az I. rendű alperes vállalta, hogy a korábbi közös ingóságok arányában hozzájárul a felperes tulajdonába kerülő **E.** utcai ingatlan berendezésének megvásárlásához.

A 7.) pontban az I. rendű alperes vállalta a **P.** utcai ingatlan fenntartási költségeinek fizetését mindaddig, amíg a felperes az **E.** utcai ingatlant lakhatóvá teszi és odaköltözik.

2011. augusztus 17. napján a felek „Vagyonközösséget megszüntető szerződés” elnevezésű házastársi közös vagyont megosztó szerződést is kötöttek abból a célból, hogy azt a földhivatalhoz és az illetékhivatalhoz benyújtva a tulajdonváltás ingatlan-nyilvántartásban történő átvezetése és a vagyonszerzési illeték kiszabása megtörténjen.

A szerződés 1.) pontjában rögzítették, hogy az I. rendű alperes különvagyona a **H.** téri ingatlan és a 7.500.000 forint értékű **E.** utcai ingatlan, valamint a felperes különvagyona a **P.** utcai ingatlan 15.000.000 forint értékben. A felperes és az I. rendű alperes közös vagyonát képezi a ... forgalmi

rendszámú V. típusú személygépkocsi 7.500.000 forint értékben.

A szerződés 2.) pontjában rögzítették, hogy házasságuk alatt az I. rendű alperes felújította a **P.** utcai ingatlant, így annak értéke 15.000.000 forintra emelkedett, jelenlegi értéke 30.000.000 forint.

A szerződés 3.) pontjában a felek a közös vagyonukat az alábbiak szerint osztották meg: a felperes tulajdonába kerül a az I. rendű alperes különvagyonát képező **E.** utcai ingatlan, valamint az ... forgalmi rendszámú V. típusú személygépkocsi, összesen 15.000.000 forint értékben.

Az I. rendű alperes tulajdonába kerül a **P.** utcai ingatlan felperes különvagyonát képező része, amelynek 1/2 tulajdoni hányadát a II. rendű alperes holtig tartó hasznélvezeti joga terheli.

A felperes elismerte, hogy az ingatlan-nyilvántartásban a tulajdonaként nyilvántartott **H.** téri ingatlant az I. rendű alperes külföldön értékesített különvagyonai lakása árából vásárolták, az az I. rendű alperes különvagyonára, ezért visszakerül az ő tulajdonába.

A szerződés 4.) pontjában hozzájárultak, hogy a Földhivatal az I. rendű alperes különvagyonát képező **E.** utcai ingatlan 1/1 tulajdoni illetőségére a felperes tulajdonjogát, a felperes tulajdonát képező **P.** utcai ingatlanra az I. rendű alperes tulajdonjogát, valamint a felperes tulajdonát képező **H.** téri ingatlanra az I. rendű alperes tulajdonjogát házassági vagyontársaság megszűntetése jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezze.

A szerződés 5.) pontjában kijelentették, hogy a házassági vagyontársaság megszűntetése következtében mindkettőjük tulajdonába ugyanakkora vagyoni érték került, mint amennyi korábban is volt, így a jogügylettel senki nem gazdagodott.

A házasságuk felbontására irányuló perben a 2011. június 2. napján kelt szerződésbe foglalt tartalommal egyezséget kötöttek, amelyet a bíróság jóváhagyott. A felek házasságát a Tapolcai Járásbíróság a 2011. december 6. napján kelt és ugyanazon a napon jogerőre emelkedett ítéletével felbontotta.

A felperes módosított keresetében a 2011. augusztus 17. napján kelt „Megállapodás” elnevezésű szerződés 1-4. pontjai, valamint az ugyanezen a napon kelt „Vagyonközösséget megszüntető szerződés” elnevezésű szerződés 1-4. pontjai (a 3. pontban szereplő V. típusú személygépkocsira vonatkozó rendelkezés kivételével) részleges érvénytelenségének megállapítását és a szerződések részleges érvénytelensége következtében a házastársi közös vagyon megosztását kérte.

Az érvénytelenség jogcímét a Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapította, elsődlegesen jogszabályba, másodlagosan jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással.

Állítása szerint a szerződések azért ütköznek jogszabályba, mert a házassági vagyontársaságot megszüntető okirat elengedhetetlen tartalmi kelléke az élettársi együttélés kezdetének, a házasságkötés és az életközösség megszűnése időpontjának a meghatározása. Ezen adatok hiányában nem lehetséges a közös vagyon jogszerű és értékegyenlő megosztása. Állította továbbá, hogy a szerződést készítő ügyvéd nem a tényleges és valós helyzetet rögzítette a megállapodásokban, hanem egy fiktív, elérni kívánt végeredményhez igazította a külön- és a közös vagyonokat.

A szerződések jó erkölcsbe ütközését arra alapította, hogy a szerződések az egyik házastárs csaknem teljes különvagyonát és a közös vagyon egészét valós ellentételezés nélkül a másik házastársnak juttatták. Állította, hogy a szerződések rá nézve méltánytalanok és igazságtalanok, mert az I. rendű alperes nagy értékű ingatlanokat szerzett súlytalan ellentételezés mellett.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte; tagadta, hogy a szerződések jogszabályba, vagy jóerkölcsbe ütköznek. Jogszabály ugyanis nem írja elő a házastársi közös vagyont megosztó szerződések kötelező tartalmi elemeit. A bíróság a szerződés érvénytelenségét a méltányossági szabály alapján nem állapíthatja meg, mert a Csjt. 31. § (5) bekezdése nem ad lehetőséget a bíróságnak arra, hogy a felek érvényes szerződésével szemben érvénytelenségi ok hiányában a

szerződés érvénytelenségének megállapításával biztosítsa az arányosságot és méltányosságot a felek vagyoni viszonyainak rendezésénél.

A II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

A III. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte, ha az őt illető jelzálogjog, valamint ennek biztosítására bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalom változatlan ranghellyel és tartalommal fennmarad.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította, és - egyéb, fellebbezéssel nem támadott rendelkezések mellett - a felperest az I. rendű alperes részére 108.000 forint áfa-tartalommal együtt 520.066 forint ügyvédi munkadíj formájában felmerült perköltség megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a Csjt. 27-31. §-ainak a házastársak vagyoni viszonyaira vonatkozó szabályai nem kógensek, hanem diszpozitív jellegűek, ezért az alapján a házastársak vagyoni viszonyainak rendezésére csak másodlagosan, akkor kerülhet sor, ha a házasság között nincs házassági vagyoni szerződés, vagy az valamely - a Csjt. 31. § (5) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk.-ban meghatározott - okból érvénytelen.

A házastársi közös vagyon megosztását rendező szerződésben tehát a házastársak a szerződés szabadság keretei között szabadon dönthetnek vagyonuk megosztásáról, arra a Csjt.-ben foglalt megosztási elvek nem irányadók. A vagyonmegosztás tárgyában érvényesen létrejött szerződés jogkövetkezménye, hogy attól utóbb egyoldalúan egyik házastárs sem térhet el (BH 1997. 338.). A szerződést nem lehet megtámadni arra hivatkozással, hogy a megosztás nem felel meg a Csjt. rendelkezéseinek, azaz a vagyonmegosztás törvényi elveinek. Az érvényes szerződéshez a bíróság is kötve van, ezért nem teljesíthető a házastársi közös vagyon megosztása iránti kereset, ha a felek a közös vagyon megosztását szerződéssel rendezték. A szerződés érvénytelenségének megállapítására kizárólag a Ptk.-ban meghatározott érvénytelenségi okokra alapítva kerülhet sor.

Kifejtette, hogy a szerződések sérelmezett pontjai nem ütköznek sem jogszabályba, sem a jóerkölcsbe.

A házastársi közös vagyont megosztó szerződés tartalmi elemeit ugyanis jogszabály nem határozza meg. Annak tartalmát a házastársak a Csjt. 31. § (5) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően szabadon állapítják meg. Nem feltétele ezért a szerződések érvényességének, hogy maga az okirat tartalmazza az életjátszi kapcsolat kezdő; a házasságkötés és az életközösség megszűnésének időpontját.

A „jóerkölcs” nem erkölcsi, hanem jogi kategória, amely a társadalom általános értékítéletét fejezi ki. Ez okból pedig a szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapítása során nem a szerződő fél érdeksérelmét kell vizsgálni, hanem azt, hogy a szerződéssel elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege vagy az ellenszolgáltatás, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti-e, és emiatt azt az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek minősíti-e. A szerződést ezért csak akkor lehet semmisnek tekinteni, ha a jóerkölcsbe ütközés nyilvánvaló.

Házassági vagyoni szerződés esetében az általános társadalmi megítélést az adja, hogy a szerződő felek mennyiben és milyen okból térnek el a Csjt. házassági vagyoni rendelkezéseitől, bizonyos vagyontárgyakat külön- vagy közös vagyonba utalnak-e, jövőbeni, a házassági életközösség időtartama alatti szerzésük sorsát illetően miként rendelkeznek.

A házassági vagyoni közösséget megszüntető szerződések jellemzője, hogy azok megkötésére általában a házasság végleges megromlásának időszakában, sokszor olyan körülmények között kerül

sor, amikor a felek között feszült, kiélezett a viszony. Ez a helyzet a házassági konfliktus mielőbbi megoldása érdekében a feleket vagyoni viszonyaik felszámolása során különböző megfontolásokra kényszeríti, melyek között a teljes egyenértékűség kívánalma csak az egyéb szempontok mellett szerepel.

Hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy a forgalom biztonsága azt követeli meg, hogy a szerződő felek körültekintően járjanak el a szerződések megkötésénél, megfontoltan tegyék meg szerződési nyilatkozataikat, hogy kölcsönösen bízhatnak a szerződések fennmaradásában. A forgalom biztonsága érdekében meg kell akadályozni, hogy a megtámadási jogot bárki is az utólag valamilyen okból megbánt szerződéstől való szabadulás vagy kedvezőbb szerződési feltételek kikényszerítésének eszközéül használja fel.

A feleknek a szerződések megkötésekor nem kellett tekintettel lenniük a jogszabályi kötelező tartalmi elemekre és a szerződés rendelkezéseit szabadon állapították meg. Azzal, hogy a felek a szerződéskötéskor rögzítették különvagyonukat, kifejezték a Csjt. rendelkezésétől eltérő szabályozást. A felek egyező előadásából és dr. **B. B.** tanú nyilatkozatából kitűnően a szerződések megkötésére egyeztetési tárgyalást követően került sor. A szerződések tartalma megfelelt a felek akaratának és alapos megfontolás után írták alá. Dr. **B. B.** tanú úgy nyilatkozott, hogy a felek tisztában voltak a szerződések tartalmával, azt magukra nézve elfogadták.

A felek a megállapodásukat a Tapolcai Járásbíróságon 2011. december 6. napján megerősítették, az okiratokban foglalt tartalommal a 2011. december 6. napján tartott tárgyaláson egyezséget kötöttek, melyet a bíróság az ugyanezen a napon kelt és jogerőre emelkedett végzésével jóváhagyott.

Az elsőfokú bíróság a felperes tanúk meghallgatására irányuló bizonyítási indítványait mint szükségtelent mellőzte.

Az I. rendű alperes jogi képviselőjének munkadíját a 31.750.000 forint pertárgyérték alapul vételével állapította meg. A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján a munkadíj 1.152.500 forint lenne, azonban a 3. § (6) bekezdés alkalmazásával mérlegelési jogkörében eljárva a megtartott tárgyalásokon való megjelenésre, beadványok szerkesztésére figyelemmel 1/3-ára; 400.000 forint + 108.000 forint ÁFA, összesen 508.000 forintra csökkentette, és ennek megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte.

Az ítélet ellen a felperes és az I. rendű alperes fellebbezett.

A felperes fellebbezésében azt kérte, hogy az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és keresetének helyt adva állapítsa meg a 2011. augusztus 17. napján megkötött „megállapodás”, valamint „vagyonközösséget megszüntető szerződés” részleges érvénytelenségét és a felek házastársi közös vagyonát ossza meg.

Fellebbezésében megismételte azokat az elsőfokú eljárás során is kifejtett indokait, amelyek szerint a szerződések jogszabályba és jóerkölcsebe ütköző voltak miatt érvénytelenek.

Álláspontja szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság a jogszabályba ütközés hiányát arra tekintettel, hogy a Csjt. házastársak vagyoni viszonyaira vonatkozó rendelkezései diszpozitív jellegűek, amelyek alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a felek másképp nem rendelkeztek. Jelen ügyben nem arról volt szó, hogy a felek el kívántak térni a Csjt. szabályaitól, hanem a szerződések a valóságnak nem megfelelő, színlelt adatokat tartalmaznak.

Ilyen valótlan, színlelt adat az, hogy a házastársi közös vagyon vétele alapján a **H.** téri lakás a

házastársak közös vagyonába tartozik, ezzel szemben a szerződések azt az I. rendű alperes különvagyonának tekintették;

- illetve a 4/5 részben felperesi különvagyonot képező **P.** utcai ingatlan megfelelő ellentételezés nélkül az I. rendű alperes tulajdonába került.

Jogszámba ütközőnek értékelte azt is, hogy a szerződés a házastársi közös vagyon megosztásának módját nem a felállított vagyonszármazékos és az alapján az egy házastársra jutó összeg határozta meg, hanem az, hogy a felperesnek az I. rendű alperes állítása szerint milyen összegre volt szüksége ahhoz, hogy a házasság felbontását követően életét újra tudja kezdeni.

Tisztességtelen és jóerkölcsbe ütköző, hogy a **H.** téri ingatlan esetén a vélelem a házastársi közös vagyoni szerzés mellett szól, ennek ellenére a vitatott szerződések szerint az ingatlan az I. rendű alperes különvagyonára. Az I. rendű alperes a tárgyaláson tett nyilatkozatával is elismerte a részbeni közös szerzést, és az ingatlan az ingatlan-nyilvántartás szerint a felperes kizárólag tulajdonában állt. Ennek a lakásnak az I. rendű alperes különvagyonaként történő feltüntetése a szerződésben valótlanság módon csak annak érdekében történt, hogy az I. rendű alperes és a szerződést készítő ügyvéd elszámolása számszakilag helyesnek bizonyuljon.

Állította, hogy együttélésük tartama alatt 63,5 millió forint értékű házastársi közös vagyonuk keletkezett. Ehhez képest a vitatott szerződések az I. rendű alperes tulajdonába adták a **H.** téri ingatlant, valamint a **P.** utcai ingatlan egészét - azaz a felperes 4/6 mértékű különvagyonát és a 2/6 mértékű közszerelemet - megfelelő ellentételezés nélkül. Ilyen tartalmú vagyonmegosztási megállapodás nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, mert méltánytalan és igazságtalan a felperes számára, hogy az I. rendű alperes nagy értékű ingatlanokat szerzett súlytalan ellentételezés mellett.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványait mellőzte. Álláspontja szerint az általa bejelentett tanúkat ki kellett volna hallgatni az életközösségük létesítésének kezdő időpontjára, annak tisztázására, hogy a felperes az életközösség létesítésekor jelentős összegű készpénzvagyonnal rendelkezett, illetve az I. rendű alperes **b.-i** lakását csak az életközösség kezdetén kezdték el építeni. Bizonyítási eljárást kellett volna lefolytatni annak tisztázására is, hogy az életközösség megszakadásakor milyen készpénz vagyonuk volt, amelyről a szerződések nem rendelkeznek. Tisztázni kellett volna azt is, hogy a szerződés alapján az I. rendű alperes által a felperes részére kifizetett 22.500.000 forint miből származott. Alátámasztaná ugyanis a szerződés tisztességtelen és jóerkölcsbe ütköző voltát, ha tisztázást nyerne, hogy az I. rendű alperes a házastársi közös vagyonhoz tartozó pénzből fizette ki a felperes részére jutó összeget.

Sérelmezte, hogy indítványa ellenére az elsőfokú bíróság nem idézte ismételt személyes megjelenés kötelezettségével az I. rendű alperest, pedig a szerződést készítő dr. **B. B.** ügyvéd vallomása és az I. rendű alperes előadása között tapasztalható lényeges ellentmondások miatt további kérdéseket kívánt volna az I. rendű alpereshez intézni.

Fenntartotta azt az állítását is, hogy a szerződést készítő dr. **B. B.** ügyvéd tanúvallomása nem tekinthető elfogulatlannak. Az elsőfokú ítélet nem adta indokát annak sem, hogy a nyilvánvalóan nem elfogulatlan ügyvéd tanúvallomását miért fogadta el maradéktalanul és miért hagyta figyelmen kívül a II. rendű alperes előkészítő iratában tett előadását.

Hivatkozott a BH1999. 409. számú eseti döntésre, amely álláspontjával egyezően kifejti, hogy jóerkölcsbe ütközik és ezért semmis az a házassági vagyonszármazékos szerződés, amely az egyik házastárs csaknem teljes különvagyonát és a közös vagyon egészét valós ellentételezés nélkül a másik házastársnak juttatja.

Az I. rendű alperes fellebbezésében azt kérte, hogy az ítélet tábla a felperes által az I. rendű alperes részére fizetendő perköltség összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alkalmazásával 1.152.500 forintra emelje fel és mellőzze az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazását. Az ügyvédi munkadíj megállapítását áfa nélkül kérte.

Fellebbezését azzal indokolta, hogy a jogi képviselőnek a perben nagy mennyiségű iratot kellett áttanulmányoznia, a tárgyalások száma, az egyes tárgyalások időtartama, valamint a jogi képviselő által benyújtott beadványok sem indokolják a jogszabály szerint megállapítható ügyvédi munkadíj mértékének a leszállítását. Az elsőfokú ítélet a perköltség megállapításának indokolása körében ellentmondásos, mert az elsőfokú bíróság hívta fel a figyelmet arra, hogy az ügyvédi munkadíj megállapításánál nem csupán a ténylegesen kifejtett munka vehető figyelembe, hanem a per tárgyának értéke is.

Fellebbezési ellenkérelmükben a másik fél által fellebbezett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a felek egyező előadása alapján (14. számú jegyzőkönyv 3-9. oldal, 19. számú jegyzőkönyv 2-7. oldal, 23. számú jegyzőkönyv 3-6. oldal) az alábbiakkal egészíti ki:

A felek első alkalommal 2007. június 2. napján keresték fel dr. **B. B.** ügyvédet annak érdekében, hogy tisztázzák a házasság felbontásának feltételeit és megbízzák a házasság felbontása iránti perben képviseletükkel. Az ügyvéddel már régóta kapcsolatban álltak, a felperes családjának jogi képviseletét korábban az ügyvéd és édesapja látta el.

Ekkor készült el a házasság felbontására irányuló perben benyújtott keresetlevél, és az egyező akaratnyilvánítással történő házasság felbontásához szükséges járulékos kérdéseket tartalmazó megállapodás. Megbeszélték, hogy a házastársi közös vagyon megosztását tartalmazó szerződést később foglalják írásba.

A felek 2007. június 2. és 2007. augusztus 17. napja közötti időtartamban egyeztettek a házastársi közös vagyonuk megosztásáról. A megállapodás kialakítása során figyelembe vették, hogy a felperes nem akarta megtartani a **P.** utcai ingatlan tulajdonjogát, mert a családi ház magas fenntartási költségeit nem tudta volna fizetni. Ezért döntött úgy, hogy a házasság felbontását követően kisebb családi házat kíván építeni, és ezen elképzelésének megvalósításához a vagyon megosztása során készpénzre van szüksége. Figyelembe vették azt is, hogy az építkezés befejezéséig a felperesnek és a gyermekeknek a lakhatása, valamint a lakásfenntartási költségek viselése még biztosítva legyen a **P.** utcai lakásban. Ebben az időtartamban találta meg a felperes az **E.** utcai ingatlant, ahol később építkezett.

2007. augusztus 17. napjára a megállapodásuk tartalma már kialakult, ezen a napon történt meg az **E.** utcai ingatlan vétele is.

A felperes előadása szerint azért fogadta el az I. rendű alperes által felajánlott 25 millió forintot, mert az ügyvéd úgy tájékoztatta, hogy a vagyont a szerzéshez való közreműködés arányában kell megosztani. Bízott abban, hogy a pénz elegendő lesz az építkezésre és nem érezte úgy, hogy a megállapodás méltánytalan lenne.

A kiegészített tényállás mellett a felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást - a fenti kiegészítés mellett - a felek előadása és a szükséges mértékben lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján a bizonyítékok helyes mérlegelésével állapította meg. Az ítélet tábla maradéktalanul egyetért az elsőfokú bíróságnak az abból levont jogi álláspontjával és annak indokaival is, azt nem ismétli meg.

Az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokat az ítélet tábla az alábbiakkal egészíti ki:

A Csjt. 31. § (5) bekezdése szerint a házastársak vagyoni viszonyaira - így az általuk kötött házastársi közös vagyont megosztó szerződésekre és azok érvénytelenségére - a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. A felperes által sérelmezett körülmények - így például az, hogy a szerződést készítő ügyvéd téves tájékoztatásának a következményeként a szerződés az I. rendű alperes különvagyónaként tünteti fel azokat az ingatlanokat, amelyekre a közös szerzés vélelme áll fenn, valamint a felperest a megosztás során magasabb érték illette volna meg, mint amelyhez jutott - olyan okok, amelyeket a Ptk. tévedés, megtévesztés, illetve feltűnő értékaránytalansággént a szerződés érvénytelenségét eredményező megtámadási okként nevesít [Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdés, 201. § (2) bekezdés]. Ezek az okok azonban csak a szerződés megtámadását teszik lehetővé, amelynek határideje a Ptk. 236. § (1) bekezdés alkalmazásával egy év. Ugyanezeket az okokat nem lehet úgy tekinteni, hogy egyben a szerződések jóerkölcsbe vagy jogszabályba ütközését is eredményezik, és ezáltal semmisségi okként határidő nélkül lehet rájuk hivatkozni.

A szerződéseket a felperes aláírta, ami azt jelenti, hogy az ingatlanok szerződésben rögzített közös,- vagy különvagyoni jellegét és azok értékét - még ha esetlegesen azokat előadásának megfelelően valóban az I. rendű alperes és a szerződést készítő ügyvéd határozta meg - elismerte. A szerződések tartalmának meghatározása során a felek vannak azoknak az ismereteknek a birtokában, amely alapján meghatározzák az ingatlanok jellegét és értékét. Nem ütközhet jóerkölcsbe a házastársak által elfogadott, mindkét házastárs által aláírt olyan megállapodás, amely egy ingatlan különvagyoni jellegét rögzíti, még akkor sem, ha a vélelem szerint az a közös vagyonba tartozna. Ugyanígy nem lehet jóerkölcsbe ütköző az sem, ha a felek egyetértésben meghatározzák egy ingatlan értékét.

A felperes az I. rendű alperes szerződésnek megfelelő teljesítését elfogadta, a szerződések érvényességét csaknem három évig nem is vitatta.

Kétségtelen, hogy a házastársi közös vagyont megosztó szerződés alapján a felperes az öt megillető értéknél alacsonyabb értékhez jutott.

A megállapodás szerint a felek házastársi közös vagyonába 37.000.000 forint érték tartozott: az 5.000.000 forint értékű V. típusú személygépkocsi, a 2.000.000 forint értékű, ... hrsz. alatti ingatlan, illetve a P. úti ingatlanban a közös beruházás folytán bekövetkezett 30.000.000 forint értékemelkedés. Ez alapján az egy házastársra jutó érték 18.500.000 forint.

A közös vagyon megosztása során a felperes tulajdonába került az 5.000.000 forint értékű V. típusú személygépkocsi, tehát a jutójánál 13.500.000 forinttal alacsonyabb értékhez jutott.

Az I. rendű alperes tulajdonába került a P. utcai ingatlan 30.000.000 forint értékű értékemelkedése, valamint a 2.000.000 forint értékű telek; összesen 32.000.000 forint értékben, vagyis az öt megilletőnél 13.500.000 forinttal magasabb értékhez jutott. Ez azt jelenti, hogy a házastársi közös vagyonba tartozó vagyontárgyak megosztása során keletkezett értékkiegyenlítés címén az I. rendű alperes 13.500.000 forinttal tartozik a felperesnek.

A szerződés rendelkezik a felek különvagyonáról is: a felperes tulajdonába került az I. rendű alperes E. utcai ingatlana 7.500.000 forint értékben, míg az I. rendű alperes tulajdonába került a P. utcai ingatlanban a felperes 20.000.000 forint értékű különvagyona. Ez azt jelenti, hogy az I. rendű alperes a különvagyoni vagyontárgyak megosztása során 12.500.000 forinttal magasabb értékhez jutott.

Az elszámolás eredményeként tehát az I. rendű alperes a felperesnek 26.000.000 forint értékkiegyenlítéssel tartozna (13.500.000+12.500.000).

Ehhez képest a szerződés szerint a felperes az I. rendű alperestől értékkiegyenlítés címén 25.000.000 forintot kap, amely összegbe azonban beszámították az E. utcai ingatlan 7.500.000 forintos értékét, valamint a V. típusú személygépkocsi értékéből 2.500.000 forintot, összesen

10.000.000 forintot. Ez az elszámolás azt eredményezte, hogy a felperes az őt megillető 26.000.0000 forinttal szemben az I. rendű alperestől ténylegesen 15.000.000 forint értékkiegyenlítéshez jutott, ami a felperest megillető összeg mintegy 60%-a.

Amennyiben pedig figyelembe vesszük, hogy a szerződéskötés után a szerződésben foglalt kötelezettség teljesítéseként a felperes még részesült az I. rendű alperestől 1.200.000 forintban, akkor a felperes az őt megillető értékkiegyenlítésnek a 62%-ához; a vitatott jogcímen kifizetett további 3.000.000 forint elszámolásával pedig 74%-ához jutott hozzá.

Ebben a körben jelentősége van annak is, hogy az I. rendű alperes tulajdonába került értéket csökkenti, hogy a **P.** utcai ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát a II. rendű alperes haszonélvezeti joga is terheli, továbbá azt, hogy a szerződés szerint az I. rendű alperes biztosította a **P.** utcai ingatlanban a felperes lakhatását mindaddig, amíg a felperes családi háza felépült és fizette a beszámított gyermektartásdíj összegét meghaladó lakásfenntartási költségeket is.

Ez az elszámolás kétségtelenül értékaránytalanságot eredményez a felperes terhére, ez azonban még önmagában nem teszi a szerződést jóerkölcsbe ütközővé. Egyértelmű ugyanis a bírói gyakorlat abban, - ahogyan arra az elsőfokú bíróság is hivatkozott - hogy a szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapítása során nem a szerződő fél érdeksérelmét kell vizsgálni, hanem azt, hogy a szerződés az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti-e. Az általános társadalmi felfogással pedig nem áll szemben, ha az egyik fél a saját vagyona rovására - bármilyen megfontolásból - a másiknak ingyenes vagyoni előnyt juttat (BH2000. 539.).

Helyesen utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy a házastársak közötti, vagyoni viszonyaik rendezésére vonatkozó szerződés érvénytelenségénél az általános szempontok mellett a családjogi viszonyok sajátosságait is figyelembe kell venni, mert a házastársakat nem csak vagyoni, hanem más személyes szempontok is vezethetik, amelyek nagyobb mértékben befolyásolhatják szerződési akaratukat, mint a szorosan vett arányosság (BH2000. 539.). Ilyen, a felperes szerződéskötési szándékát befolyásoló szempontnak kell tekinteni azt, hogy a házasság felbontását követően a felperes másik ingatlanban tervezett új életvitelre berendezkedni, ehhez készpénzre volt szüksége, és az elszámolás során ennek előre látható költségeit is figyelembe vették a felek.

Nyilvánvaló, hogy a szerződés megkötésekor a felperes tudta, hogy az egyes ingatlanoknak mennyi az értéke és tudnia kellett azt is, hogy az egyes ingatlanok megszerzésére melyikőjük vagyonából, milyen körülmények között került sor. Ezen tények ismeretében kötötte meg a szerződést. Az, hogy a felperes utólag már számára hátrányosnak ítéli meg a szerződés tartalmát, nem eredményezheti a szerződés érvénytelenségét (EBH2001. 530.). Ha pedig esetlegesen úgy kötötte meg a felperes a szerződést, hogy az ingatlanok értékét csak utólag ellenőrizte, akkor a feleket a szerződéskötés során terhelő, a Ptk. 205. § (3) bekezdésben megfogalmazott együttműködési kötelezettségét szegte meg, ami szintén nem eredményezheti a szerződés érvénytelenségét (BH2000.487.).

Alaptalanul hivatkozik a felperes fellebbezésében a Legfelsőbb Bíróság BH1999. 409. szám alatt közzétett eseti döntésére is. Az eseti döntés tényállása szerint ugyanis a volt házasság felek életközössége csak rövid ideig állt fenn. A házasságból gyermek nem származott és a volt házasság felek jelentősebb értékű közös vagyont sem szereztek, az aktív vagyonuk mértékét meghaladó jelentős összegű közös adósságot halmoztak fel. Ilyen előzmények után a volt házasság felek a vitás vagyoni szerződésben a felperes közös vagyoni jutója és csaknem a teljes különvagyona I. rendű alperes általi megszerzésének a jogcímeként előbb ajándékozást tüntettek fel, azt azonban később akként módosították, hogy az I. rendű alperes javára szóló juttatás jogcíme házastársak közötti vagyoni elszámolás. A szerződés eredményeként az alperes a felperesnek csaknem a teljes különvagyont és a közös vagyont egészét megszerezte valós ellentételezés nélkül. A szerződés megkötésének az előzményei és körülményei arra utalnak, hogy az alperes célja már a szerződés megkötésekor és azt megelőzően is a felperes vagyonának az ellentételezés nélküli teljes elvonására

irányult, ezért tekintette a bíróság a házassági vagyoni szerződést jóerkölcsbe ütközőnek. Ebben az eseti döntésben kifejtett jogi álláspont jelen jogvitára azért nem alkalmazható, mert a felperes az elszámolás eredményeként hozzájut értékiegyenlítéshez, még ha az összegében alacsonyabb is, mint amennyi megilletné.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a felperes tanúk kihallgatására irányuló bizonyítási indítványait, mint szükségtelent mellőzte. A perben először azt kellett vizsgálni és azt kellett bizonyítani, hogy a felek által megkötött szerződések az abban foglalt tartalommal jogszabályba, illetve jóerkölcsbe ütköznek-e. Az élettársi kapcsolat kezdetének időpontjára, a felek életközösség létesítésekor meglévő különvagyonára és az életközösség megszakadásakor esetlegesen meglévő közös vagyonba tartozó készpénz megtakarításra kizárólag akkor lehetne bizonyítást folytatni, ha a szerződések érvénytelensége következtében már meg kellene osztani a házastársi közös vagyont. A szerződések hivatkozott érvénytelenségi okainak vizsgálata során nincs jelentősége annak sem, hogy a felek az életközösség kezdetekor és megszűnésekor rendelkeztek-e olyan külön,- vagy közös vagyoni megtakarítással, amelyet a szerződés nem tartalmaz.

Egyetért az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azzal a mérlegelésével is, amely alapján a szerződést készítő ügyvéd, dr. **B. B.** tanúvallomását a bíróság bizonyítékként fogadta el. Az ügyvéd tárgyilagos, részletes és az okiratokkal egyező tartalmú tanúvallomást tett. Részletesen nyilatkozott a szerződéskötések folyamatáról, az elszámolás menetéről és annak indokairól is. Önmagában attól, hogy tanúvallomása nem a felperes előadását erősíti meg, illetve attól, hogy a felperes fegyelmi eljárást is kezdeményezett az ügyvéd ellen, még nem tekinthető tanúvallomása elfogultnak. Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor döntő jelentőségű bizonyítékként értékelte a tanúvallomást, mert a szerződést készítő ügyvéd volt az, aki a szerződés résztvevőjeként arról közvetlen és részletes információkkal bírt.

A felperes édesapja a perben félként vesz részt, így nem vétett eljárási hibát az elsőfokú bíróság, amikor az írásban benyújtott előadását nem értékelte bizonyítékként.

Részben alapos az I. rendű alperes perköltség felemelésére irányuló fellebbezése. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet az ügyvédi munkadíj megállapításának alapjául a pertárgy értékét teszi. Az így megállapítható munkadíj összegét abban az esetben mérsékelheti a bíróság, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A perben a magas pertárgyérték miatt az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján megállapítható ügyvédi munkadíj is magas összegű. Figyelembe kell azonban venni a munkadíj mérséklése során azt, hogy az elsőfokú eljárás csaknem 3 évet vett igénybe. Az elsőfokú bíróság hét tárgyalást tartott, amelyek közül a 2015. június 3. és a 2016. június 29. napján tartott tárgyalások időtartama a három órát is meghaladta. Ezen túlmenően pedig az I. rendű alperes négy részletes előkészítő iratot is előterjesztett. A perköltség magasabb összegben történő megállapítása mellett szól az is, hogy a jogi képviselőnek az I. rendű alperessel idegen nyelven kellett a kapcsolatot tartania. Ezért az állapítható meg, hogy az I. rendű alperes jogi képviselője jelentős ügyvédi tevékenységet végzett, ami miatt az IM rendelet alapján megállapított munkadíj 1/3-ára történő leszállítása indokolatlan. Az ítéletábra a mérséklés mértékét a munkadíj felére tartotta indokoltnak. Ennek megfelelően az ügyvédi munkadíj összegét 576.250 forintra felemelte és az I. rendű alperes fellebbezésére tekintettel azt áfa-mentesen állapította meg.

Ezen indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta, a felperes által az I. rendű alperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 576.250 forintra felemelte, az áfa fizetési kötelezettséget pedig mellőzte.

A felperes fellebbezésének értéke az Itv. 39. § (1) bekezdés alapján 31.750.000 forint. A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdés, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a alapján a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

A Pp. 239. § (1) bekezdése és 78. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles az I. rendű alperes részére megfizetni az I. rendű alperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült másodfokú perköltségét, amelynek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg. Az így kiszámolt 576.250 forint ügyvédi munkadíjat a (6) bekezdés alapján negyedére, 144.000 forintra csökkentette arra tekintettel, hogy a másodfokú eljárás során az I. rendű alperes írásbeli előkészítő iratot nem terjesztett elő és csak egy tárgyalás tartására került sor.

Az I. rendű alperes fellebbezésének fellebbezési értéke az Itv. 39. § (1) bekezdés alapján 752.200 forint, amelyre eső 60.200 forint fellebbezési illetéket az I. rendű alperes lerőtt. Az I. rendű alperes fellebbezése 176.250 forint erejéig volt eredményes, így pernyertessége 23%-os ($176.250/752.200$).

A Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 81. § (1) bekezdés szerint az I. rendű alperes által lerőtt fellebbezési illetékből az I. rendű alperes visel 46.350 forint fellebbezési illetéket, míg a felperes köteles az I. rendű alperes részére 13.850 forint fellebbezési illetéket megfizetni.

Az I. rendű alperes fellebbezésére eső ügyvédi munkadíj összege 18.800 forint, amelyből a pernyertesség-pervesztesség arányában az I. rendű alperes köteles a felperes részére 8.270 forint másodfokú perköltséget megfizetni.

Összegezve: másodfokú perköltség címén a felperes köteles az I. rendű alperes részére megfizetni a felperes fellebbezésére eső ügyvédi munkadíjat: 144.000 forintot;

- az I. rendű alperes fellebbezésére eső 13.850 forint illetéket;

összesen 157.850 forintot.

Ezzel szemben az I. rendű alperes köteles a felperes részére megfizetni az I. rendű alperes fellebbezésére eső ügyvédi munkadíjat 8.270 forint összegben.

Ezen, egymással szemben fennálló tartozások beszámításával másodfokú perköltség címén a felperes köteles az I. rendű alperes részére 149.580, kerekítve 150.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2018. január 25.

. Lukács Zsuzsanna s.k.

a tanács elnöke

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. előadó bíró

Kepesné dr. Bekő Borbála s.k. bíró